

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Moklso ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAINORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

ILGO VEIKIMO INJEKINIŲ ANTIPSICHOTIKŲ PRANAŠUMAI, GYDANT ŠIZOFRENIJOS SPEKTRO SUTRIKIMUS, PALYGINTI SU GERIAMAISIAIS VAISTAIS

Darbo autorė. Urtė Marija EITMINAVIČIŪTĖ, VI kursas.

Darbo vadovas. Lekt. Marius KARNICKAS, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Įvertinti ir palyginti ilgo veikimo ir geriamųjų antipsichotikų pranašumus gydant šizofrenijos spektro sutrikimus.

Darbo metodika. Atlikta literatūros paieška PubMed duomenų bazėse naudojant raktažodžius: „long acting antipsychotics“, „efficacy“, „safety“, „early-phase schizophrenia“, „shared decision making“. Atrinkti tyrimai, kuriuose lyginami ilgo veikimo antipsichotikai su geriamaisiais antipsichotikais pagal veiksmingumą, saugumą, bei toleravimą. Atrinkti 35 moksliniai straipsniai – metaanalizės, atsitiktinių imčių tyrimai, kohortiniai tyrimai, publikuoti 2009–2022 metais.

Rezultatai. Nors nuolatinis antipsichotikų vartojimas asmenims su šizofrenijos spektro sutrikimais yra būtinas siekiant išvengti ligos atkryčių, įžvalgos stoka, kognityvinių funkcijų sutrikimai ir su vaistais susiję šalutiniai reiškiniai trukdo pacientams reguliariai vartoti vaistus, todėl didėja atkryčių ir hospitalizacijų rizika. Pasikartojantys atkryčiai, ypač ankstyvosiose ligos stadijose, lemia atsparumą antipsichotikams, uždelstą atsaką į gydymą, nuolatinius simptomus ir ilgai neišsprendžiamus bei funkcinis sutrikimus, kuriuos lydi struktūriniai smegenų pokyčiai. Pagrindinė atkryčių priežastis yra antipsichotikų vartojimo nutraukimas. Ilgo veikimo antipsichotikai, švirkščiami kas kelias savaites ar mėnesius, gali pagerinti šizofrenija sergančių pacientų gydymo režimo laikymąsi ir sumažinti ligos atkryčių bei hospitalizavimo riziką.

Šioje literatūros analizėje išnagrinėjus ir palyginus mokslinius tyrimus, nustatyta, kad ilgo veikimo antipsichotikai veiksmingumu, vertinamu pagal atkryčių dažnį, gydymo režimo laikymąsi, laiką iki atkryčio, hospitalizacijų dažnį, hospitalizavimo dienų skaičių, simptomų kontrolę, dažniausiai pranašesni už geriamuosius preparatus, tačiau ne visi nagrinėti tyrimai tai patvirtina. Nevienareikšmiai rezultatai galėtų būti susiję su atliktų tyrimų metodais. Atsitiktinių imčių tyrimai gali išskirti pacientus, kurie geriau laikosi gydymo režimo nei bendroji pacientų populiacija. Juose ne visada pavyksta įrodyti pranašumo prieš geriamuosius antipsichotikus dėl atkryčių dažnio ir gydymo režimo laikymosi. Tyrimų, į kuriuos įtraukiama daugiau klinikinėje praktikoje sutinkamų pacientų, metaanalizės įrodė, kad ilgo veikimo antipsichotikai yra pranašesni už geriamuosius vertinant gydymo nutraukimo, atkryčių ir hospitalizavimo dažnį, laiką iki atkryčio ir hospitalizavimo dienų skaičių.

Lyginant ilgo veikimo antipsichotikus su geriamaisiais vaistais saugumo ir toleravimo požiūriu, vertinamu pagal gydymo nutraukimą, su vaistais susijusius šalutinius poveikius, mirtingumą, rezultatai buvo geresni nei geriamųjų vaistų, tačiau keli tyrimai parodė dažnesnį ilgo veikimo antipsichotikų nepageidaujamų reiškinių dažnį, tokių kaip prolaktino padidėjimą ir ekstrapiramidinius simptomus.

Nepaisant jų naudos, ilgo veikimo antipsichotikai retai skiriami ankstyvojoje šizofrenijos spektro sutrikimų gydymo fazėje, o ryšys tarp jų vartojimo ir sumažėjusios atkryčių, hospitalizacijos rizikos, geresnio gydymo režimo laikymosi ir geresnės ilgalaikės prognozės gali turėti reikšmės gydymo sprendimams. Kai kurie atsitiktinių imčių klinikiniai tyrimai ir kohortiniai tyrimai įrodė ženklų ilgo veikimo antipsichotikų pranašumą veiksmingumo ir saugumo atžvilgiu pacientams su ankstyvosios fazės šizofrenija, o kiti – ne.

Ilgo veikimo antipsichotikų vartojimas ankstyvoje ligos stadijoje gali turėti teigiamą įtaką smegenų struktūriniais ir histologiniams pokyčiams, o tai savo ruožtu turi reikšmės siekiant išsaugoti neurokognityvines funkcijas.

Svarbu įvertinti kiekvieno paciento individualius poreikius, lūkesčius ir nuogąstavimus, kai svarstomas ilgo veikimo antipsichotikų skyrimas. Siekiant pacientus paskatinti gydytis ilgo veikimo antipsichotikais svarbu, kad gydymo procesas būtų paremtas bendru sprendimų priėmimu, kuomet gydytojas aiškiai ir suprantamai informuoja pacientą ir atsižvelgia į jo pageidavimus. Tinkamai informojant pacientą ir su juo bendradarbiaujant galima padidinti pacientų pasitikėjimą ir priimti pagrįstą sprendimą dėl gydymo.

Išvados. Dauguma klinikinių tyrimų patvirtina ilgo veikimo antipsichotikų pranašumą prieš geriamuosius vaistus, mažinant atkryčių ir hospitalizacijų dažnį, tačiau kai kurie nurodo didesnį nepageidaujamų reiškinių dažnį. Ankstyvo gydymo ilgo veikimo antipsichotikais pradžia gali pagerinti gydymo režimo laikymąsi ir ilgalaikę prognozę. Paciento ir gydytojo bendradarbiavimas gali paskatinti pacientus sutikti gydytis ilgo veikimo antipsichotikais.

Raktažodžiai. Ilgo veikimo antipsichotikai; veiksmingumas; saugumas; toleravimas; pranašumai; ankstyvoji ligos stadija.